

REGULILE ȘI ROSTUL LOR ÎN MANAGEMENTUL CLASEI

Prof. înv. primar RAȚIU DIANA
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea – Arad

Un management eficient al situațiilor școlare presupune prezența regulilor. În acest sens Kenneth Moore scria: „Elevii au nevoie și vor reguli. Ei vor să știe ce se așteaptă de la ei și de ce. Profesorii care încearcă să evite folosirea unor reguli și a unei structuri vor descoperi adesea că rezultatul lor este haosul, mai ales când se ocupă de copiii mai mici“.

Regulile pot fi impuse de către profesor, sau pot fi negociate cu elevii. Ele pot funcționa în favoarea profesorului sau îi pot submina autoritatea, obligându-l să recurgă la acte care țin de sfera puterii. Ansamblul regulilor dominante dintr-o clasă caracterizează, în același timp, ceea ce profesorul consideră a fi un comportament dezirabil, dar și corelativul negativ al acestuia, comportamentul indezirabil.

Cercetările de teren demonstrează că un număr prea mare de reguli atestă o situație anormică, explozivă, uneori generată tocmai de numărul exagerat de mare al acestora. Fiecare clasă are reguli. Orice clasă are nevoie de câteva reguli, niciuna nu are nevoie de prea multe; prea multe reguli creează confuzii în rândul elevilor și pot deveni imposibil de impus. Câteva reguli bine definite, care să convină atât elevilor cât și profesorului, se vor dovedi ideale.

Deci:

- numărul măsurilor disciplinare trebuie să fie minim;
- un număr prea mare de reguli produce efecte contrare celor scontate;
- regulile în sine nu induc o influență definitorie în clasă, de aceea în administrarea unei situații tensionate, ele trebuie să intre în rezonanță cu alți factori ai situației respective.

Regulile care guvernează situația „normală” dintr-o sală de clasă trebuie să satisfacă următoarele criterii: relevanța, proprietatea de a fi semnificative, pozitivitatea. Pentru a fi relevante, regulile trebuie să evite extremele; să nu fie nici atât de generale încât să nu se potrivească niciunei situații reale, dar nici atât de specifice încât fiecare lecție nouă să reclame alte reguli. Relevanța presupune o anumită ierarhie a regulilor, prezența unei compatibilități între acestea, precum și o relativă flexibilitate în interiorul ierarhiei respective.

Câteva reguli bine definite sau principii generale de comportament lasă loc profesorului pentru flexibilitate. Totuși, trebuie să existe câteva reguli, acestea ar trebui să lase elevului o libertate relativă, dar și să le arate în mod clar care le sunt limitele. O regulă este univocă (nu lasă loc de interpretări), necesară (nu este impusă doar pentru a mări numărul celor deja existente) și poate fi impusă (elevii trebuie să fie convinși că regulile se vor aplica, că încălcarea lor nu va fi tolerată și că respectarea lor, în schimb, va fi recompensată).

În același timp, inconsecvența în aplicarea regulilor le face ineficiente, elevii își pierd respectul față de reguli și nu vor mai accepta impunerea lor. De aceea, rolul profesorului este de a impune cu strictețe și consecvență aplicarea regulilor, pentru că, în contrast cu aparențele, elevii trebuie să știe care le sunt limitele.

Elevii acceptă mai ușor regulile al căror sens este transparent. Transparența se obține fie prin negocierea regulilor, prin discutarea lor, subliniind astfel necesitatea, fie prin clarificarea faptului că este impusă de chiar îndeplinirea unei sarcini școlare. Chiar în situațiile în care regulile țin de o instanță superioară oarecum abstractă pentru elevi (Ministerul Educației Naționale, IJS-urile, direcțiunea școlii) se impune clarificarea acelor argumente care au condus la formularea acelei reguli. Sloganul „regulile nu se discută” atestă incompetență din partea profesorului și poate genera efecte neplăcute în controlul situațiilor școlare. O formulare pozitivă a regulii oferă o țintă de atins și este preferabil unei formulări negative, care implică ceva de evitat. Este mai eficient să spui „lucrați în liniște” decât să spui „să nu vă aud că vorbiți”.

Profesorul trebuie să negocieze lista sa de reguli încă în cursul primelor întâlniri cu elevii. Acestea pot acoperi mai multe domenii: mișcarea în timpul orelor de clasă, modalități de adresare, când se vorbește și când se tace în sala de clasă, cine se ocupă cu distribuirea materialelor, etc.

Instituirea unui set de reguli necesită timp, deoarece multe dintre ele devin limpezi și evidente pentru elevi în urma producerii unor incidente. În astfel de situații, profesorul trebuie să dovedească autoritatea de a impune și de a întări regula respectivă. Nu trebuie fixate reguli care nu pot fi impuse sau care nu pot fi respectate, deoarece acesta are implicații negative atât în ceea ce privește autoritatea profesorului, dar și, mult mai grav, în ceea ce privește ideea de ordine și de coerență.

Negocierea regulilor presupune în mod explicit și negocierea unor sancțiuni pentru încălcarea lor, nu este recomandabil ca eventualele pedepse pentru nerespectarea unor reguli să fie hotărâte după producerea incidentului.

Sugestii privind stabilirea și respectarea regulilor clasei:

1. Elevii să fie implicați în stabilirea lor - aceasta pentru că este mai probabil ca ei să respecte, să sesizeze când nu funcționează și să înțeleagă la ce folosește o regulă la stabilirea căreia au contribuit. Putem implica elevii de orice vârstă în stabilirea regulilor, nu doar pe cei mari. Câteva reguli pot fi sugerate de către profesor.
2. Să fie formulate simplu, la obiect și să fie ușor de reținut – acest aspect poate fi verificat întrebând elevii ce înțeleg că trebuie să facă/să nu facă pentru ca regula să fie respectată.
3. Numărul lor să fie în jur de 5-7.
4. Fiecare regulă să fie stabilită pornind de la un obiectiv / rezultat la care se ajunge prin respectarea regulii.
5. Să fie formulate în termeni pozitivi. Exemplu: „ne așezăm în bancă când clopoțelul sună pentru începerea orei”, în loc de “nu întârziem la ore”. Este important ca regula să specifice ce trebuie să facă elevul, nu ce nu trebuie să facă.
6. Să fie explicate elevilor astfel încât aceștia să înțeleagă necesitatea și utilitatea și să-și dea acordul în privința lor.
7. Să fie vizibile – să fie prezentate verbal și vizual (scrise pe o planșă, copiate de elevi pe un caiet). Elevii mici pot să le deseneze și de asemenea se pot organiza jocuri de rol pentru a explica fiecare regulă.
8. Să fie comunicate părinților – pentru a se obține suportul în promovarea lor.
9. Să fie reamintite periodic (nu doar când sunt încălcate)– stabilim în prealabil momente ale săptămânii pentru reamintirea regulilor.
10. Să fie revizuite împreună cu elevii – este necesară revizuirea periodică a regulilor împreună cu elevii pentru a putea adapta regulile la situațiile noi cu care ne confruntăm sau la schimbările care apar în școală, clasă.
11. Să fie respectate de către învățător / profesor – regulile stabilite de comun acord, reprezintă o regulă pentru toată lumea care participă la stabilirea lor (deci și pentru profesor sau învățător, nu doar pentru elevi).
12. Să fie respectate consecvent - mesajul pe care îl transmite o situație în care regula a fost trecută cu vederea este mai puternic decât cerința de a respecta regula.

Regulile în sine nu asigură disciplina în clasă, ci modul cum sunt aplicate aceste reguli și mesajul pe care îl transmitem aplicându-le. La acestea se adaugă rutinele clasei, monitorizarea frecventă a comportamentelor elevilor și răspunsul consistent la respectarea / nerespectarea regulilor.

Bibliografie:

* Emil Stan, Managementul clasei -Ed. Aramis, București, 2006.